

EVOLUCIONANT EN IGUALTAT: Diàleg intercultural entre dones i homes de tots els orígens

Aportacions principals

Associació Asociación
SALUD y FAMILIA

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

2. IDEES CLAU

3. ACTIVITATS DESENVOLUPADES

4. APORTACIONS PRINCIPALS

4.1. Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes pakistanesos i dones i homes autòctons/es.

4.2. Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes de cultura llatina i dones i homes autòctons/es.

4.3. Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes magrebins/es i dones i homes autòctons/es.

4.4. Conferència Final.

5. CONCLUSIONS

1. INTRODUCCIÓ

Aquest Projecte està orientat a afavorir el desenvolupament d'una sòlida base de diàleg intercultural entre dones i homes de tots els orígens que impulsi una visió prospectiva i innovadora dels reptes i els avanços de les dones i homes com a protagonistes de les seves vides i promotors/es de transformacions socials d'abast col·lectiu.

El Projecte s'ha desenvolupat mitjançant una metodologia participativa que ha atribuït una funció activa a les associacions col·laboradores i ha aportat valor a tots els actors involucrats. S'han celebrat tres seminaris centrats en les dones i homes de cultura llatina, magrebina i pakistanesa respectivament i una conferència final on han participat dones i homes de tots els orígens culturals.

A cada seminari han estat convidats ponents de reconegut prestigi internacional a l'àmbit del desenvolupament humà i de la igualtat de gènere a la cultura d'origen i dos ponents, una dona o home migrat/da d'una de les associacions col·laboradores i una dona o home català/na amb prou trajectòria de pensament i acció intercultural a favor de l'apoderament de gènere.

2. IDEES CLAU

Primera idea – HORIZÓ GLOBAL DE PENSAMENT

Les dones migrades estan sotmeses a intensos processos d'aculturació i a transformacions, tot i que es veuen autolimitades per l'aïllament social, els dèficits d'oportunitats educatives i laborals i la insuficiència de la igualtat de gènere a les seves comunitats i a la nostra societat. El projecte **EVOLUCIONANT EN IGUALTAT** ha promogut uns horitzons de pensament amplis donant cabuda a les aportacions intel·lectuals de les dones i els homes de cultura llatina, magrebina, pakistanesa i autòctona i ha tingut present marcs geogràfics extensos aprofundint principalment les societats d'origen i la societat receptora. Aquestes premisses han sigut imprescindibles per bastir un espai intercultural que estimuli una reflexió conjunta sobre els reptes i els avanços necessaris entre dones i homes.

Segona idea – RECERCA DEL BENESTAR HUMÀ I SOCIAL DE LES DONES DINS D'UN MARC DEMOCRÀTIC

L'aspiració del Projecte ha estat contribuir a que les dones i homes puguin: a) Desenvolupar el seu potencial humà, b) Veure respectats en la pràctica els seus drets bàsics, c) Sortir de l'aïllament social en el qual sovint es troben, d) Ésser agents actius/ves de transformacions socials a les seves comunitats, e) Contribuir en igualtat de condicions i juntament amb les dones i homes autòctons/es, a la construcció d'una societat més igualitària entre dones i homes, més equitativa pel que fa a l'accés als bens públics que contribueixen a la sostenibilitat d'una vida humana de qualitat i més inclusiva per a les diferents cultures i visions del món.

Tercera idea – VISIÓ PROSPECTIVA DELS CANVIS

Una de les transformacions socials en marxa, que té un gran futur, és que les dones deixin d'ésser vistes com a un instrument al servei d'altri i per tant puguin fer-se'n amb l'autocontrol de les seves trajectòries de vida. Basant-se en aquesta visió prospectiva, el Projecte s'ha centrat en produir un seguit de propostes innovadores de: a) Polítiques Públiques i b) Instruments acceleradors dels canvis proposats.

Quarta idea – EVOLUCIÓ CAP A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES

L'evolució cap a la igualtat de gènere suposa que les dones i els homes de tots els orígens puguin fer-se'n amb l'autocontrol de les seves trajectòries de vida a través de relacions honestes i equitatives de mútua reciprocitat. Per això és important explorar les percepcions d'allò que efectivament uneix a les dones i els homes que han apostat per desenvolupar-se democràticament en igualtat sense menystenir les diferències, les barreres, les resistències i les dificultats. Actualment tothom en forma part de xarxes d'interdependència múltiples i complexes i alhora viu immers en processos de nous aprenentatges socials a gran escala. Viure sense transformar-nos activament ha esdevingut improbable. Endemés sabem que existeix una connexió profunda i ineludible entre la diversitat cultural i les diferències relatives al gènere.

Cinquena idea – DIÀLEG INTERCULTURAL I CULTURA DE LA DIVERSITAT

Totes les cultures són complexes i controvertides i es creen a partir de diàlegs amb d'altres cultures. El diàleg intercultural amplia el cercle de la inclusió democràtica i facilita la hibridació i les transferències culturals. La inclusió democràtica i la continuïtat evolutiva de les diverses cultures no tenen perquè ésser mútuament excloents. L'universalisme moral i polític n'és compatible amb el reconeixement i respecte cap a certes formes de diferència cultural que poden ésser acceptades a través de la deliberació i la negociació democràtica. La qüestió més crítica i oberta del diàleg intercultural n'és el respecte cap als drets humans de les dones.

3. ACTIVITATS DESENVOLUPADES

Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes pakistanesos i dones i homes autòctons/es

Els objectius han estat: 1) Caracteritzar reptes i desafiaments prioritaris per a les dones i homes pakistanesos en igualtat de gènere, 2) Proposar les transformacions legals, les polítiques públiques i els serveis/espais necessaris per l'apoderament, l'evolució intercultural i la participació activa de les dones pakistaneses al corrent principal de la societat, 3) Identificar instruments acceleradors dels canvis, com xarxes col·laboratives, comunicació inclusiva, formació, mentoring, advocacia i difusió bones pràctiques, etc.

PONENTS: *Aurang Zeb, Huma Jamshed, Enric Martínez i Eugènia Andreu.*

MODERADORES: *Elvira Méndez i Cristina Sánchez Miret.*

Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes de cultura llatina i dones i homes autòctons/es

Els objectius han estat: 1) Caracteritzar els reptes i desafiaments prioritaris per a les dones i homes llatins/es en igualtat de gènere, 2) Proposar les transformacions legals, les polítiques públiques i els serveis/espais necessaris per l'apoderament, l'evolució intercultural i la participació activa de les dones llatines al corrent principal de la societat, 3) Identificar instruments acceleradors dels canvis, com xarxes col·laboratives, comunicació inclusiva, formació, mentoring, advocacia i difusió bones pràctiques.

PONENTS: *Pio Zelaya, Rosario Zanabria, Jose Ramon Flecha i Eugènia Andreu.*

MODERADORES: *Elvira Méndez i Cristina Sánchez Miret.*

Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes magrebins i dones i homes autòctons/es

Els objectius han estat: 1) Caracteritzar els reptes i desafiaments prioritaris per a les dones i homes magrebins/es en igualtat de gènere, 2) Proposar les transformacions legals, les polítiques públiques i els serveis/espais necessaris per l'apoderament, l'evolució intercultural i la participació activa de les dones magrebines al corrent principal de la societat, 3) Identificar instruments acceleradors dels canvis, com xarxes col·laboratives, comunicació inclusiva, formació, mentoring, advocacia i difusió bones pràctiques.

PONENTS: *Malika Benradi, Mohamed El Amrani, Jose Ramon Flecha i Eugènia Andreu.*

MODERADORES: *Elvira Méndez i Cristina Sánchez Miret.*

Conferència Final Evolucionant Junes: Diàleg intercultural entre dones de tots els orígens.

Els objectius han estat: 1) Presentar una síntesis de les propostes de canvi realitzades per les comunitats de dones i homes d'origen llatí, pakistanès i magrebí i pels participants en el seu conjunt, 2) Debatre les esmentades propostes amb un ventall ampli d'actors socials i polítics, 3) Presentar un seguit d'instruments acceleradors dels canvis proposats que permetin continuar treballant en el futur.

La Conferència Final ha presentat públicament i debatut les principals propostes que s'hauran treballat prèviament als seminaris de diàleg intercultural. La Conferència suposarà un repte de síntesi, comunicació inclusiva i divulgació de les xarxes col·laboratives entre dones i homes de tots els orígens.

PONENTS: *Soledad Murillo, Miguel Lorente, Pio Zelaya, Huma Jamshed, Eugènia Andreu i Mohamed El Amrani.*

MODERADORES: *Elvira Méndez i Cristina Sánchez Miret.*

4. APORTACIONS PRINCIPALS

4.1 Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes pakistanesos i dones i homes autòctons/es.

- Les cultures de base a Pakistan, a Espanya i a Catalunya són paternalistes, masclistes i patriarcals. A la comunitat pakistanesa, els marits i els pares prohibeixen activitats de tota mena a les dones. La nostra veu com a dones no compta. S'està infantilitzant a les dones quan són els homes i la comunitat els qui ens indiquen què hem de fer. La qüestió clau és que puguem decidir per nosaltres mateixes sobre diferents aspectes de les nostres vides.
- La vida de les dones pakistaneses comença en la família i acaba en la família. És pràcticament impossible tirar endavant sense el suport de la família. Les dones consumeixen hores i hores a la cuina fent plats tradicionals pakistanesos, no surten gairebé de casa, estan cansades i no van a classe d'idiomes perquè tenen pressions en contra i serioses dificultats per a reorganitzar el treball domèstic i la vida diària.
- Els homes de la comunitat pakistanesa tenen molts temors sobre que les dones surtin de casa, facin el que vulguin, siguin sociables.... Si surten de casa poden assabentar-se, entre altres coses, d'algunes relacions extramatrimonials del marit.
- El procés migratori suposa una pèrdua de seguretat en un@ mateix@, per això es produeix un replegament identitari carregat d'estereotips, fins i tot més forts que al país d'origen. Així mateix, la immigració pakistanesa comporta situar-se en un estatus social a Espanya i Catalunya més baix que en la societat d'origen.
- La comunitat pakistanesa a Catalunya pateix severos problemes d'habitatge, d'ocupació i d'ingressos. A més, els bancs són renuents a concedir crèdits a les famílies o els negocis el que provoca que els préstecs es duen a terme a l'interior de la comunitat pakistanesa.

- Impedir que les noies joves prossegueixin els seus estudis és un gran error i encara més en un món on les desigualtats socials van en augment i la pobresa s'estén a capes cada vegada més àmplies de població.
- Les dones pakistaneses i de qualsevol origen cultural no hem de ser subjectes de drets o de reconeixement social pel fet d'estar casades i/o de ser mares sinó com a dones simplement.
- Les dones pakistaneses no tenen presència en l'espai públic, fins i tot en els actes oficials promoguts per la comunitat pakistanesa. Les autoritats catalanes no haurien de fer els ulls grossos davant aquesta absència que a més reforça que les dones no s'atreveixin a parlar ni a transitar amb normalitat en públic.
- Entre les dones i els homes pakistanesos s'expressen relats molt divergents sobre la vida a Catalunya i sobre els motius que, suposadament, expliquen els comportaments restrictius de les dones però de fet, les dones mostren un sofriment no reconegut ni escoltat pels homes.
- Els camins de sortida passen per fer coses junts: dones i homes pakistanesos barrejats en els espais comunitaris i públics. Les dones han d'estar presents i no excloses. La igualtat de tracte que els homes pakistanesos desitgen rebre per part dels/les autòctons/es és la mateixa que les dones pakistaneses desitgen rebre per part dels homes de la seva comunitat.

4.2 Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes de cultura llatina i dones i homes autòctons/es.

- Sota l'etiqueta genèrica de dones i homes d'origen llatí existeix una gran diversitat cultural, formativa i de capacitació. Això provoca que les necessitats de les dones i homes llatins/es siguin molt diverses

- Un gran repte consisteix en com progressar formativa i laboralment quan, sovint, es parteix de nivells educatius baixos. Així i tot, també hi ha immigrants llatins/es molt formats/des que no troben canals per a contribuir socialment i són invisibles.
- Les dones llatines, igual que les de qualsevol origen, tenen drets humans com a persones, no només perquè són mares. Encara avui moltes dones llatines immigrades se senten obligades a ser mares tot i que la maternitat col·lisió amb el seu projecte de treball o de vida.
- El talent i la contribució de les dones llatines immigrades no pot menysprear-se social i políticament i els homes llatins immigrants necessitarien ressituar-se per a assumir rols més igualitaris en la parella, en la família i en la societat.
- Dones i homes llatins/es venim de tradicions on la desigualtat entre gèneres està instaurada en les famílies i es viu en el dia a dia en tots els àmbits socials. Per això, la vida a Espanya i a Catalunya suposa, d'entrada, un fort xoc cultural.
- Els governs locals poden afavorir el creixement de xarxes de proximitat entre dones i homes immigrants i autòctons/es. Tots/es som veïns/es.
- S'ha de facilitar la participació política de les dones i homes immigrants, construir aliances estratègiques i oferir-nos suport mutu entre associacions d'immigrants i d'autòctons/es.
- Seria necessari utilitzar els mecanismes de participació i advocacia pública ja existents i no posar el comptador a zero a cada moment.
- Actualment existeix un gran risc d'involució en l'àmbit de la igualtat entre dones i homes, per això s'ha de persistir tenint clar que la igualtat és un assumpte en què els homes s'han d'implicar molt més tant col·lectiva com individualment.

- Els estereotips de gènere estan en l'ADN de la mentalitat de dones i homes. Per això, les dones que hem desenvolupat una veu pròpia i una ciutadania activa hem de persistir en el nostre esforç, perquè som valuoses.
- Una societat on existeix violència de gènere no és una societat que avança cap a la igualtat, de fet la violència s'utilitza perquè no s'avanci cap a la igualtat en les famílies. La violència és incompatible amb la igualtat i no és només un tema de compassió per les víctimes. Els homes en el seu conjunt han d'avergonyir socialment als homes que tenen comportaments violents de diferents intensitats i en tots els nivells i àmbits de les relacions humanes. Aquest és un repte que els homes no poden continuar eludint.

4.3 Seminari de reflexió i diàleg intercultural entre dones i homes magrebins/es i dones i homes autòctons/es.

- S'assenyala per part de totes i tots els assistents tant d'origen magrebí com autòcton la baixa participació dels homes d'origen magrebí malgrat l'esforç realitzat per l'entitat organitzadora i com aquest fet planteja interrogants sobre la seva voluntat de diàleg amb les dones de la seva pròpia cultura i amb els/les ciutadans/es autòctons/es. Sembla ser que al Marroc, tot i que s'han produït notables avanços en la igualtat de gènere, els homes tampoc acudeixen a debats sobre la igualtat sigui que se celebrin en àmbits polítics i/o socials.
- Al Marroc existeix un moviment actiu i sostingut de dones al llarg dels anys que s'ha centrat en la lluita contra la poligàmia i en la revisió del Codi de Família i actualment s'està interessant pel combat contra la violència de gènere, la discriminació laboral i a favor de la salut reproductiva i la interrupció legal de l'embaràs. Les dones magrebines no volem paternalisme ni victimisme sinó tenir veu en l'àmbit públic i privat.

- A Catalunya s'està produint un avanç i un impuls a favor de la igualtat entre dones i homes en les empreses, a les escoles, en els barris i existeix un gran desfasament respecte a la informació que arriba a les dones magrebines immigrades que saben i connecten poc amb aquest corrent.
- Les noies joves d'origen magrebí, tant les més religioses com les que menys, se senten incòmodes i desorientades perquè els falten referents positius i visibles que no portin l'etiqueta feminista.
- Existeix una separació molt marcada de presència en la vida del barri i en diferents activitats per part de les dones i els homes d'origen magrebí, de tal manera que a les escoles infantils només van dones i en l'àmbit polític es veuen principalment homes.
- La utilització de les xarxes socials suposa nous i insospitats reptes però no hem de centrar-nos només en les situacions problemàtiques o de conflicte, doncs aquest enfocament afavoreix l'amplificació del conflicte com és el cas de l'assetjament i la violència sexual a través de les xarxes que està augmentant en totes les cultures. Així i tot ja comencen a existir iniciatives pioneres de joves que aprofiten les oportunitats de tracte igualitari que ofereixen les xarxes socials.
- Parlar d'igualtat de gènere és parlar dels drets humans de les dones, ni més ni menys, i per tant no es tracta d'una lluita de les dones contra els homes. Mai s'ha vist socialment tan clara la necessitat de posar la vida en el centre, de cuidar-nos de manera compartida i cooperativa entre dones i homes de tots els orígens.
- Hem d'aconseguir barrejar-nos, dones i homes de tots els orígens, en espais comuns i que això suposi la normalitat no l'excepció. Impulsar i habitar aquests espais comuns és un accelerador de canvis culturals perquè és la forma més democràtica d'exercir una ciutadania activa i efectiva.
- Actualment existeix un gran risc d'involució en l'àmbit de la igualtat entre dones i homes, per això s'ha de persistir tenint clar que la igualtat és un assumpte en què els homes s'han d'implicar molt més tant col·lectiva com individualment.

5. CONCLUSIONS

El Projecte en el seu conjunt ha arribat a 28.000 persones encara que ha constituït un espai de participació deliberativa en primera persona i cara a cara on s'ha parlat per donar a pensar no pas per imposar idees. Això ha facilitat la llibertat d'expressió que n'ha estat la base d'una experiència de comunicació intercultural i igualitària en termes de gènere. La diversitat de cultures i de perspectives de gènere ha permès relativitzar la visió de les cultures com a totalitats harmonioses i unificades que s'expressen mitjançant una única veu narrativa. Hem pogut percebre i compartir les nostres identitats múltiples i imaginar-nos el món més enllà de les circumstàncies concretes en les que vivim. Han sorgit un grapat d'idees transculturals i comuns com ara: a) Cap a la igualtat entre dones i homes només es pot avançar eixamplant drets i resolent necessitats fins ara desateses. b) S'han de cuidar i mantenir passarel·les permanents d'interculturalitat on l'aposta sigui el desenvolupament dels drets humans de les dones. c) La igualtat de gènere s'ha d'anar potenciant mitjançant xarxes i espais compartits de deliberació i de vida entre dones i homes.

El diàleg intercultural ha estimulat "la imaginació moral" dels homes i les dones participants que han albirat com activar el seu propi futur i han proposat: a) Garantir la veu i la participació normalitzada de les dones de tots els orígens als diversos events i espais públics i comunitaris com a un instrument accelerador dels canvis en igualtat de gènere. b) La necessitat indefugible de que els homes es distanciïn i s'avergonyeixin de la cultura del masclisme i de les violències masclistes tant de forma individual com a col·lectiva. c) Assumir que la igualtat de gènere ha deixat de ser un assumpte exclusiu de les dones, doncs de fet els avanços en igualtat poden desfermar un munt de canvis econòmics, polítics, socials i culturals.

El Projecte ha aconseguit cohesionar un nucli intercultural i intersectorial de dones i homes d'origen autòcton, llatí i pakistanès que volen sostenir una xarxa col·laborativa per evolucionar en igualtat i continuar pensant i proposant mesures de coresponsabilitat a les esferes pública i privada.